

[Birkholm]

vores grundlov giver os at arbejde med, går ud på, at det er udenrigsministeren . . . , der bærer det selvstændige ansvar . . . for de dispositioner, der træffes i mellemfolkelige anliggender.«

Statsministeren konkluderede:

»Retligt og forfatningsjuridisk er danske regeringer ikke forpligtet til at følge folketingsbeslutninger om udenrigspolitiske sager.«

Nu skete der jo det under forespørgselsdebatten den 1. december 1983, at disse udtalelser på foranledning af hr. Niels Helveg Petersen blev ophøjet til folketingsvedtagelse. Derfor mit spørgsmål.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det siger sig selv, at en dagsorden vedtaget af folketinget aldrig i sig selv kan få statsretlig betydning, men i øvrigt nærer jeg ikke noget ønske om at deltage i den polemik, som hr. Birkholm så tydeligt forsøger at indlede over for hr. Niels Helveg Petersen. Jeg henviser til den tale, som jeg holdt i folketinget den 1. december i år.

Birkholm (VS):

Skal det forstås som en bekræftelse på det af mig stillede spørgsmål?

Knud Lind (FP):

Man har jo rodet lidt rundt i det spørgsmål, der drejer sig om det udenrigspolitiske nævn. I det spørgsmål, der er stillet her, taler man om, at dagsordenen statsretligt skulle indebære en accept af folketingets og udenrigsnævnets begrænsede magt over regeringen. Jeg vil godt spørge statsministeren, om han vil give mig ret i, at hr. Birkholms spørgsmål er forkert formuleret og i strid med lov om udenrigspolitisk nævn, fordi det udenrigspolitiske nævn overhovedet ikke har nogen magt over regeringen. Det er et nævn, hvor regeringen kan rådføre sig, og hvor regeringen kan underrette om de ting, som regeringen foretager sig udenrigspolitisk. Derfor burde spørgsmålet i sig selv være standset, inden det nåede så langt.

Wilhelm (VS):

Det er jo klart, hvorfor det udenrigspolitiske nævn er det eneste udvalg, som er grundlovsfæstet. Det er i erkendelse af, at i alle

andre sager kan vi nå at gøre fadæserne om ved at vælte regeringen, men det kan man ikke på udenrigsområdet. Der kan regeringen have bundet landet, før den bliver væltet. Derfor er der nogle forpligtelser, og man kan undre sig over, at de ikke er bindende. Jeg mener, det hænger sammen med – og jeg synes også, det fremgår af grundlovens forudsætninger – at dér har man været i bekneb, fordi grundloven ikke anerkender partier, så kan man heller ikke anerkende et 11 mands udvalg. Men realiteten har jo været overholdt i de 30 år, vi har haft 1953-grundloven.

I hvert fald har regeringen klart overtrådt, hvad der står i Alf Ross' statsforfatningsret, side 393. Jeg vil gerne spørge statsministeren, om den praksis, han har udviklet, betyder, at man nu ikke længere vil acceptere det, der har været gældende statsforfatningsret. Jeg citerer:

»Da regeringen er pligtig at rådføre sig med nævnet forud for beslutninger af større rækkevidde, ligger heri forudsætningsvis en pligt for regeringen til i så fald at meddele nævnet alle fornødne oplysninger.«

Regeringen har selv erklæret, at den ikke gav oplysningerne forud. Den har selv erklæret, at den gav direktiverne til FN-missionen, før den hørte nævnet, og derfor er spørgsmålet altså: falder disse betingelser fra Alf Ross' statsforfatningsret væk efter statsministerens nye udlægning af forfatningen?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg kan svare hr. Wilhelm, at jeg under den redegørelse, jeg syntes det var rigtigt af mig at give under debatten den 1. december 1983, nøje støttede mig til den almindeligt anerkendte fortolkning af grundlovens bestemmelser på dette punkt. Nu var det jo ikke således, at professor Ross nøjedes med at udtale sig om den ene side af sagen, som hr. Wilhelm refererede til. Den redegørelse, jeg gav i folketinget, er i ganske nøje overensstemmelse med de statsretskyndiges udlægning af grundloven – og det er vel egentlig meget godt.

Jeg må sige til hr. Knud Lind, at hr. Knud Lind har fuldstændig ret. Således som det udenrigspolitiske nævn er konstitueret både efter grundloven og efter den særlige lov om udenrigspolitisk nævn, er det udenrigspoliti-